

Recension av ”Guds olydiga revben” av Gunilla Thorgren

Under den senaste nätverksträffen, höstträffen i Södra Hoka 25-27 oktober 2019, uppstod givande samtal i storgruppen om hur starkt det gamla påbudet ”Kvinnan tige i församlingen” fortfarande, i dessa tider av feministisk medvetenhet, påverkar oss. Hur detta i stor grad sker på en undermedveten och nästan instinktiv nivå, som ett resultat av årtusendens påverkan från världsliga och andliga tänkare och makthavare (alltid män).

Efter ett av dessa samtal kom en av deltagarna fram till mig och tipsade om en bok hon tyckte jag borde läsa, ”Guds olydiga revben” av Gunilla Thorgren.

Jag följde en mirakelimpuls (dessa kommer numera allt oftare) och köpte omedelbart boken som e-bok via min mobil. Jag har nu läst den, och jag fick mot slutet av läsningen en mirakelimpuls till, att skriva en recension att införa i Mirakelnytt. Jag tror att jag påverkades av en känsla, som kom ur tanken ”Jag som ser mig själv som en upplyst man med feministiska ideal, men varför känns denna bok ändå som en ögonöppnare, och varför skäms jag så över hur vi män kan vara?”

Gunilla Thorgren är ytterst påläst, och har skrivit en faktaspäckad bok som spänner över fyra tusen år av europeisk religionshistoria. Större delen av det hon skriver om hade jag ingen aning om – det fanns inte med under min skoltid i skolämnena historia och religion, och jag har aldrig hört eller läst om det senare heller. Jag insåg att de historieber beskrivningar som jag under mitt liv tagit

del av har varit ”vinnarnas”, makthavarnas och, framför allt, männens. Mycket av sådant jag hade fått lära mig - till exempel att Maria Magdalena var en hora - verkar ha varit fullständigt felaktigt, det har medvetet hittats på av män som ett sätt att återta makt från kvinnor som dristade sig till att tolka Bibeln själva och bilda sina egna gemenskaper runt sin tro.

”Liksom överallt i de heligas församlingar skall kvinnorna tiga vid sammankomsterna: de har inte lov att tala utan skall underordna sig, som också lagen säger. Om de vill ha reda på något skall de fråga sina män när de har kommit hem, för det passar sig inte för en kvinna att tala vid sammankomsten.” (Bibel 2000, 1 Kor. 14:34)

Gunilla Thorgren sammanfattar själv, i epilogen:

” Vad har jag lärt mig av den här resan genom idéhistorien?

... att kvinnor från alla samhällsklasser – från slavar och prostituerade till överklass – från början var aktivt engagerade i den proteströrelse som profeten Jesus startade.

... att det var kvinnor som paradoxalt nog räddade denna rörelse till eftervärlden.

(...)

Men:

... den katolska kyrkan under de första trehundra åren organiserade sig till sist i en genuint patriarkal hierarki där kvinnorna uteslöts.

... Gamla Testamentets Skapelseberättelse har använts som metaforiskt redskap för att förtala kvinnor, förminska kvinnor, skuldbelägga kvinnor.

(...)

Men jag har också överraskats av:

... att det trots allt under hela denna långa tid fanns kvinnor som försökte intervensera och rucka på det värdesystem som kyrkan skapat och där både moral och praktik hade gått över styr. Modiga starka kvinnor som stred för kvinnors människovärde och delaktighet.

... att det finns ett allomfattande humanistiskt arv att hämta från dem.

Sammantaget har jag lärt mig att i kristendomens grundbudskap krävs att kvinnan ska underordna sig för hon är: opålitlig, korkad, svag både själsligt och kroppsligt, falsk, saknar intellektuell förmåga.

Och att det är detta arv vi kämpar mot än i dag. Det här visste vi väl, kanske någon säger efter att ha följt hela min resa hit. Visste vi? Varför har vi då fortfarande inte lyckats åtgärda konsekvenserna? (...) Men det finns också ett mäktigt kvinnoarv att förvalta. Länges har det legat dolt i den patriarkala historieskrivningen. Bit för bit, inte utan möda, frilägger nu feministiska forskare värdefulla berättelser om den kvinnokraft som verkat genom hela historien. Historien är inte slut, den har just börjat.”

Min egen sammanfattning är att ”Guds olydiga revben” är en viktig allmänbildande bok för den som vill förstå hur påbudet ”Kvinnan tige i församlingen” har uppstått, hur det har präglat större delen av vår historia efter Jesu liv, och hur det har påverkat oss alla på djupet, både män och kvinnor.

Men jag insåg också, efter att ha testat ett första utkast av denna recension på en god vän som är djupt kristen, att Gunilla Thorgrens historiebeteckning präglas av en, fullt begripligt, ensidig och arg syn på män och det idéarv de efterlämnat. Det kan samtidigt inte vara en slump att kristendomen är världens största och snabbast växande religion: grundbudskapet är och har sedan Jesu tid alltid varit budskapet om kärlek till vår nästa, även om många förvanskade det och använt religionen för ego-syften. När man strävar efter att förstå de negativa aspekterna av kristendomens långa historia, kan man, utan att vara medveten om det, själv hamna i ett dualistiskt och dömande tänkande, där viss tro är ”fel”, en annan ”rätt”. Människosläktet har haft sin ”barndom”, sin ”tonårstid”, sitt växande. Kanske är vi på väg mot ”vuxenhet”, där vi nu förmår lämna det ”barnsliga” egot bakom oss, och också förmår förlåta. Modern kristendom har de facto lämnat mycket av det patriarkala arvet bakom sig.

Rädda män har gjort mycket ont. Modiga män vågar gråta. Rädda män stöter ”de onda” från sig. Modiga män omfamnar.

” Den som inte kan minnas sitt förflutna är dömd att upprepa det.”

(George Santayana 1905, ”The Life of Reason”)

/Lars Gimstedt

